

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, marzec 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/31/2010

PREFERENCJE PARTYJNE

W MARCU

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Prawybory w PO, o których bardzo dużo mówi się w mediach, sprawiły zapewne, że deklaracje polityczne Polaków wyglądają tak, jakby trwała już kampania wyborcza przed jesiennymi wyborami prezydenckimi. Wzmoczone zainteresowanie wydarzeniami na scenie politycznej znajduje wyraz w zapowiedziach uczestnictwa w ewentualnych wyborach parlamentarnych. W marcu¹ ponad połowa Polaków (56%) deklaruje, że wzięłaby udział w wyborach do Sejmu i Senatu, gdyby odbywały się już teraz. W porównaniu z poprzednim miesiącem odsetek potencjalnych wyborców wzrósł o 3 punkty, a w porównaniu z końcem ubiegłego roku jest wyższy aż o 8 punktów.

Liczba ankietowanych, którzy wahają się i nie wiedzą, czy poszliby na ewentualne wybory parlamentarne, w zasadzie się nie zmienia (17%), natomiast spada odsetek osób jednoznacznie odrzucających możliwość uczestniczenia w głosowaniu – w marcu jest ich 27%, czyli o 5 punktów mniej niż w ubiegłym miesiącu.

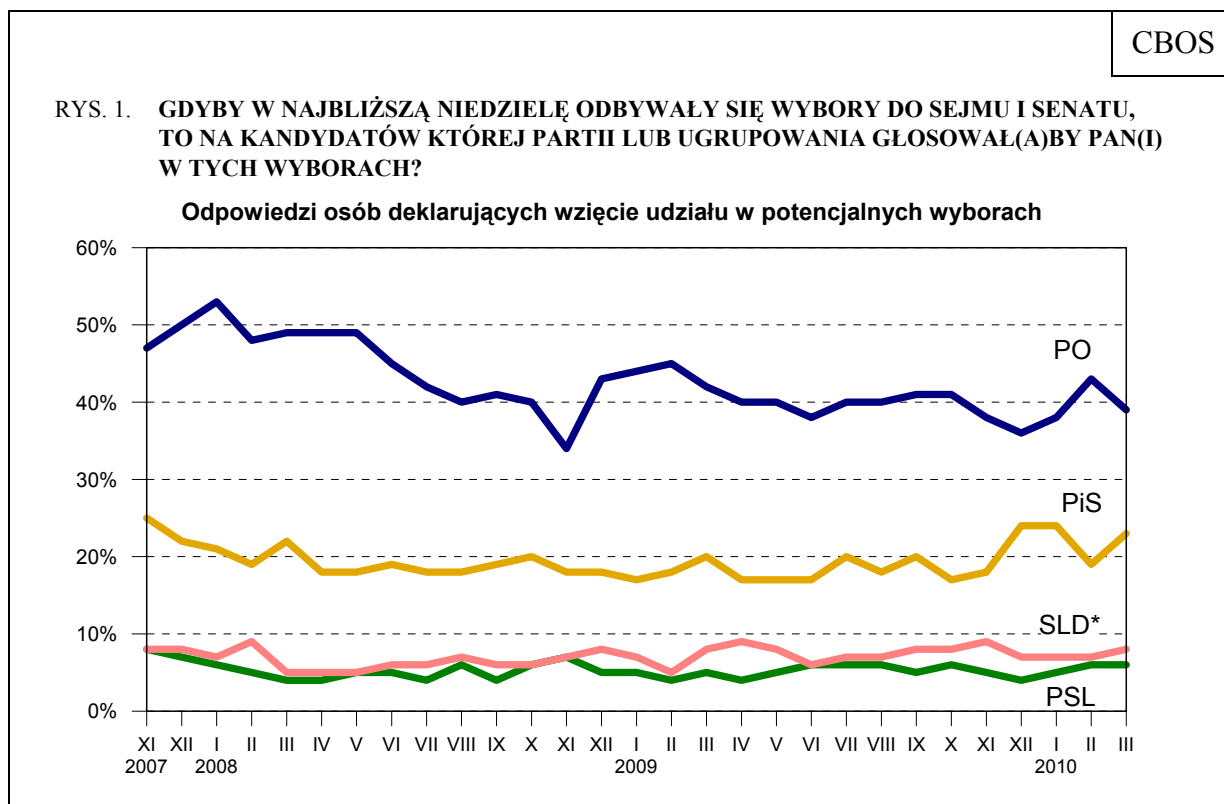
Tabela 1

Deklaracje uczestnictwa w potencjalnych wyborach parlamentarnych	Wskazania respondentów według terminów badań									
	VI 2009	VII 2009	VIII 2009	IX 2009	X 2009	XI 2009	XII 2009	I 2010	II 2010	III 2010
	w procentach									
Na pewno wziął(ęła)bym w nich udział	50	44	47	49	48	47	48	53	53	56
Nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nich udział	18	16	16	18	20	19	19	18	16	17
Na pewno nie wziął(ęła)bym w nich udziału	31	40	36	33	32	34	33	28	32	27

Lutowy wzrost poparcia dla partii rządzącej, którego rezultatem był najlepszy od roku wynik Platformy Obywatelskiej, okazał się zjawiskiem przejściowym, a nie trwałą tendencją. W marcu notowania PO powróciły do poziomu obserwowanego we wcześniejszych pomiarach. Gdyby wybory parlamentarne odbywały się już teraz, na partię tę głosowałyby prawie dwie piąte zdeklarowanych uczestników głosowania (39%). W porównaniu z

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (238) przeprowadzono w dniach 4–10 marca 2010 roku na liczącej 995 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

ubiegłym miesiącem poparcie dla partii Donalda Tuska obniżyło się o 4 punkty procentowe. Nadal jednak jest ono minimalnie wyższe niż w okresie poprzedzającym ubiegłomiesięczny wzrost (listopad 2009 – styczeń 2010).

* XI 2007 – III 2008 deklaracje poparcia dla koalicji Lewica i Demokraci (SLD+SdPI+UP+PD)

Spadkowi poparcia dla PO towarzyszy taki sam – jeśli chodzi o wymiar procentowy – wzrost notowań Prawa i Sprawiedliwości. W marcu chęć głosowania na partię Jarosława Kaczyńskiego wyraża 23% zadeklarowanych uczestników wyborów, o 4 punkty więcej niż w lutym. Zatem obserwowane w ubiegłym miesiącu pogorszenie wyniku PiS także okazało się zjawiskiem przejściowym.

Notowania dwóch pozostałych partii, których przedstawiciele zasiadają w parlamencie, zmieniają się bardzo nieznacznie. Obecnie 8% Polaków mających zamiar wziąć udział w wyborach, deklaruje oddanie swego głosu na SLD. Takie samo poparcie jak w lutym uzyskalaby druga z rządzących partii – PSL, która mogłaby liczyć na głosy 6% pewnych uczestników głosowania.

W marcu wśród ankietowanych zapowiadających, że na pewno poszliby na wybory, swoich zwolenników znajdują jeszcze: KPEiR, LPR, Partia Kobiet, Prawica Rzeczypospolitej, Samoobrona i SdPI (po 1% głosów).

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach*									
	VI 2009	VII 2009	VIII 2009	IX 2009	X 2009	XI 2009	XII 2009	I 2010	II 2010	III 2010
	w procentach									
Platforma Obywatelska RP	38	40	40	41	41	38	36	38	43	39
Prawo i Sprawiedliwość	17	20	18	20	17	18	24	24	19	23
Sojusz Lewicy Demokratycznej	6	7	7	8	8	9	7	7	7	8
Polskie Stronictwo Ludowe	6	6	6	5	6	5	4	5	6	6
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	1	2	1	1	1	1	1	0	0	1
Liga Polskich Rodzin	2	1	1	1	1	1	0	1	1	1
Partia Kobiet	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Prawica Rzeczypospolitej	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1
Samoobrona RP	2	1	1	1	1	1	1	0	1	1
Socjaldemokracja Polska	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1
Partia Demokratyczna – demokraci.pl	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0
Polska Partia Pracy	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0
Unia Polityki Realnej	1	2	1	1	1	1	1	0	1	0
Unia Pracy	1	0	0	1	1	1	0	0	0	0
Inne	2	1	1	0	1	0	1	1	1	0
Trudno powiedzieć	21	16	20	18	19	22	23	19	19	18
N=	518	484	486	529	518	473	489	551	527	553

* Podstawą procentowania są wszyscy ci, którzy deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach. W tabeli uwzględniamy tylko te partie, które w sondażu uzyskały poparcie co najmniej 0,5% zadeklarowanych uczestników głosowania

Od trzech miesięcy w zasadzie nie zmienia się liczba wyborców niezdecydowanych. Niespełna jedna piąta Polaków chcących uczestniczyć w demokratycznej procedurze wyłaniania reprezentantów do parlamentu (18%) deklaruje, że nie wie, na kandydatów której partii oddałaby swój głos.

Po skokowym wzroście w lutym notowań PO i spadku poparcia dla PiS obecnie układ sił między dwoma najbardziej liczącymi się ugrupowaniami powrócił do stanu z wcześniejszych miesięcy. Można sądzić, że to odnotowane dość powszechnie wahnięcie w układzie preferencji było związane z konkretnymi wydarzeniami politycznymi rozgrywającymi się w tamtym okresie – rezygnacją Donalda Tuska z udziału w wyborczym wyścigu, ogłoszeniem prawyborów w PO, a także – być może – transmitowanymi w mediach

przesłuchaniami szefów obu partii przed sejmową komisją śledczą wyjaśniającą tzw. aferę hazardową. Choć przewaga PO na PiS-em nie jest już przeszło dwukrotna, jak w ubiegłym miesiącu, nadal jest bardzo duża. Trzeba zaznaczyć, że powrót do układu sił z przełomu 2009 i 2010 roku ma miejsce przy wyjątkowej mobilizacji wyborców i dużym – jak na tę porę sezonu politycznego – zainteresowaniu publiczności wydarzeniami rozgrywającymi się na naszej scenie. Warto dodać, że realizacja marcowego badania zbiegła się w czasie z szeroko relacjonowanym kongresem PiS, podczas którego m.in. dokonano wyboru władz tej partii na kolejną kadencję. Był to więc okres – jeśli chodzi o obecność w mediach – dobrej koniunktury dla tej partii.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?			Liczba osób
		Na pewno wziął(ę)bym w nich udział	Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział	Na pewno nie wziął(ę)bym w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		56	17	27	989
Płeć	Mężczyźni	62	15	23	460
	Kobiety	51	18	30	529
Wiek	18-24 lata	59	14	27	134
	25-34	56	18	25	176
	35-44	53	23	25	160
	45-54	49	18	33	149
	55-64	61	13	26	183
	65 lat i więcej	59	14	27	188
Miejsce zamieszkania	Wieś	51	19	30	376
	Miasto do 20 tys.	55	16	30	126
	20-100 tys.	58	15	27	193
	101-500 tys.	53	21	26	161
	501 tys. i więcej mieszk.	75	9	16	133
Wykształcenie	Podstawowe	50	17	33	262
	Zasadnicze zawodowe	47	19	34	243
	Średnie	60	16	23	332
	Wyższe	73	13	14	151
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	67	16	16	81
	Średni personel, technicy	67	12	22	39
	Pracownicy adm.-biurowi	50	23	27	71
	Pracownicy usług	52	22	26	59
	Robotnicy wykwalifikowani	58	16	26	127
	Robotnicy niewykwalifik.	40	27	32	46
	Rolnicy	37	29	34	53
Pracujący na własny rach.	67	7	26	38	
Bierni zawodowo	Renciści	55	14	31	66
	Emeryci	61	13	25	226
	Uczniowie i studenci	60	15	26	83
	Bezrobotni	51	17	33	56
	Gospodynie domowe i inni	47	12	42	46
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	58	18	24	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	52	23	25	82
	sekt. pryw. poza rolnict.	60	16	24	213
	prywatnym gosp. rolnym	39	31	29	42
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	46	15	39	136
	501-750	47	20	34	138
	751-1000	59	18	24	172
	1001-1500	65	14	21	130
	Powyżej 1500 zł	73	11	15	137
Ocena własnych war. mater.	Złe	43	16	40	151
	Średnie	53	19	28	468
	Dobre	66	14	20	370
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	61	10	29	85
	Raz w tygodniu	59	18	24	476
	1-2 razy w miesiącu	47	24	29	131
	Kilka razy w roku	53	17	30	209
	W ogóle nie uczestniczy	60	4	35	89
Poglądy polityczne	Lewica	75	8	17	126
	Centrum	53	20	28	289
	Prawica	71	13	17	304
	Trudno powiedzieć	35	22	43	270

Tabela 2

		Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?								
		Krajowa Partia Emerytów i Rencistów (KPEiR)	Liga Polskich Rodzin (LPR)	Partia Demokratyczna – demokraci.pl (PD)	Partia Kobiet	Platforma Obywatelska RP (PO RP)	Polska Partia Pracy (PPP)	Polskie Stronictwo Ludowe (PSL)	Prawica Rzeczypospolitej	Prawo i Sprawiedliwość (PiS)
		%	%	%	%	%	%	%	%	%
Ogółem		1	1	0	1	39	0	6	1	23
Płeć	Mężczyźni	0	0	0		40		6	1	26
	Kobiety	2	2		1	39	0	5	1	19
Wiek	18-24 lata	1	1	1	1	53			4	14
	25-34				1	44		2		19
	35-44		1			33	1	8	1	20
	45-54		3			39		6	1	24
	55-64	1			1	38		9		25
	65 lat i więcej	3	1		1	32		7		30
Miejsce zamieszkania	Wieś	1	1		0	33		13		26
	Miasto do 20 tys.			1	2	32		5	1	23
	20-100 tys.	1	1		1	33	1	1		21
	101-500 tys.	1			1	52			2	19
Wykształcenie	Podstawowe	2	2		0	31		9	2	21
	Zasadnicze zawodowe	1			0	36	1	5		33
	Średnie	1	1	0		40		6		22
	Wyższe	1			3	51		2	2	15
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.					53		1	1	21
	Średni personel, technicy					54		5	4	
	Pracownicy adm.-biurowi				2	47		2		15
	Pracownicy usług					33		6		20
	Robotnicy wykwalifikowani					39	1	1		32
	Robotnicy niewykwalifik.		5			24				31
	Rolnicy		5			16		46		16
Pracujący na własny rach.					56		4		15	
Bierni zawodowo	Renciści		5			28		14		26
	Emeryci	3			1	29		6		31
	Uczniowie i studenci				2	56			7	16
	Bezrobotni	2	6	2	5	36		4		12
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni					54				19
	inst. państw., publicznej				1	42	1	1	2	23
	spółce właścicieli prywatnych i państwa					51		4		17
	sekt. prywat. poza rolnict. prywatnym gosp. rolnym		6		0	44		4		20
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł		3	1		43		11		15
	501-750	3				23	1	9	3	28
	751-1000	1	3		2	46		1		22
	1001-1500	2	1		1	36		7		22
Ocena własnych war. mater.	Powyżej 1500 zł					54		2	2	22
	Złe	1				32		4		26
	Średnie	0	2	0	1	34	0	8	1	26
Udział w prakt. religijnych	Dobre	1			1	47		4	1	19
	Kilka razy w tygodniu	4	2			23		10	2	35
	Raz w tygodniu	0	1	0	1	36		6	1	28
	1-2 razy w miesiącu				1	38	1	8		27
	Kilka razy w roku	1	1		1	50		5	1	7
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy				2	51				9
	Lewica		1		1	33	1	8	2	7
	Centrum	2	1		1	54		6	1	9
	Prawica	0	1	0	1	37		6	1	41
	Trudno powiedzieć	2	2			28		3		19

Tabela 2 (cd.)

		Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?						Liczba osób	
		Samoo- obrona	Socjal- demo- kracja Polska (SdPi)	Sojusz Lewicy Demo- kratycznej (SLD)	Unia Polityki Realnej (UPR)	Unia Pracy (UP)	Inne		Trudno powie- dzieć
		%	%	%	%	%	%		%
Ogółem		1	1	8	0	0	0	18	553
Płeć	Mężczyźni	1	0	9	0	0	0	15	285
	Kobiety	0	1	7	0	0	0	21	268
Wiek	18-24 lata	2		2		2		18	78
	25-34		2	12	1	1		18	99
	35-44	1	2	12	1			19	84
	45-54			9			1	16	73
	55-64			6			1	19	109
	65 lat i więcej	1	1	8				17	110
Miejsce zamieszkania	Wieś	1	0	3		1		20	190
	Miasto do 20 tys.	2	1	12				20	69
	20-100 tys.		2	12	1	1	1	25	112
	101-500 tys.		1	6	1			17	82
	501 tys. i więcej mieszk.			13			1	5	100
Wykształcenie	Podstawowe	2		4		1		26	131
	Zasadnicze zawodowe	1	1	8				15	113
	Średnie		1	8		1	0	20	198
	Wyższe		1	15	2		1	8	111
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.			19			1	3	54
	Średni personel, technicy			8				30	26
	Pracownicy adm.-biurowi		2	13	2			16	36
	Pracownicy usług		6	11		4		21	29
	Robotnicy wykwalifikowani	3	2	8				15	74
	Robotnicy niewykwalifik.			12				28	18
	Rolnicy			6				12	20
	Pracujący na własny rach.			14			4	6	25
Bierni zawodowo	Renciści			6				21	36
	Emeryci	1		7				23	136
	Uczniowie i studenci					3		17	48
	Bezrobotni	2	2	8				21	28
	Gospodynie domowe i inni				5			22	22
Pracuje w:	inst. państw., publicznej			15				14	77
	spółce właścicieli prywatnych i państwa		3	7			2	16	43
	sekt. pryw. poza rolnict.	1	1	12	1	1	1	14	126
	prywatnym gosp. rolnym			8				20	17
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	4		6				18	61
	501-750	1	2	5	1			24	64
	751-1000		2	5		1	1	17	99
	1001-1500		2	14				15	84
	Powyżej 1500 zł			10		1		9	100
Ocena własnych war. mater.	Złe	1	1	5	1			28	65
	Średnie	1	1	8				18	246
	Dobre		0	10	0	1	1	15	241
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu			6				19	50
	Raz w tygodniu	1	1	5	0	0	1	19	277
	1-2 razy w miesiącu		1	6	2			16	62
	Kilka razy w roku	1	1	12		1		19	110
	W ogóle nie uczestniczy			24				14	54
Poglądy polityczne	Lewica		2	31	1			13	95
	Centrum	1	2	5		2	1	17	151
	Prawica	0		3	0		0	10	212
	Trudno powiedzieć	1		3				42	95